

СИЛАБУС КУРСУ «Спічрайтинг та риторика»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 052 Політологія
Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Рік навчання: 4, Семестр: 7

Кількість кредитів: 5, Мова викладання: українська

ПП: к. іст. н., доцент кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності
ЗУНУ
Боднарчук Юлія Юріївна

Контактна інформація ulia_bodnarcuk@ukr.net, +380673520796

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Спічрайтинг та риторика» є вибірковою дисципліною професійної підготовки кваліфікаційного рівня «бакалавр» про переконання писемним на усним словом, майстерність мовлення, пов'язану як з усною промовою, так і з текстовим повідомленням.

Риторичне знання є затребуваним у будь-яких соціокультурних умовах. Водночас із становленням сучасного постіндустріального суспільства, для якого інформація є найголовнішим ресурсом, в якому з'являються нові інформаційні технології, відбувається формування оновленої філософії комунікації. Дискурс, ситуативна промова, процеси розуміння аналізуються сучасною риторикою, яка з'являється завдяки розвитку лінгвістики, теорії масової комунікації в сучасній культурі.

Вивчення дисципліни «Спічрайтинг та риторика» є важливим з огляду на її практичну спрямованість. Засвоєння законів, принципів та настанов написання та виголошення промов є надзвичайно важливим з огляду на специфіку освітньо-професійної програми. Дисципліна дозволяє адаптувати студентів до практичної діяльності в галузі правової журналістики, одним з важливих завдань якої може стати генерування якісного різноформатного контенту правового/правоохоронного/правозахисного характеру. Наявність у майбутніх бакалаврів знань у сфері підготовки, написання і техніки проголошення промов забезпечить більшу ефективність їхньої діяльності. Уміння апелювати до свідомості та емоційної сфери громадян засобами мовлення та невербальної комунікації може стати запорукою реалізації стратегії громадсько-політичного, соціокультурного та соціально-економічного успіху.

СТРУКТУРА КУРСУ

№ п/п	Тема	Результати навчання	Завдання / Способи контролю
1	Теоретичні основи спічрайтингу та риторики	Предмет, завдання, місце навчальної дисципліни «Спічрайтинг та риторика» в системі підготовки журналістів; основний категоріальний апарат курсу. 2Міждисциплінарні зв'язки спічрайтингу з філософією, політологією, логікою, психологією, лінгвістикою, етикою, сценічною майстерністю, теорією комунікації, іміджологією та журналістикою; паралелі між риторикою, ораторським мистецтвом та спічрайтингом.	Поточне опитування
2	Теоретичні основи спічрайтингу та риторики	Роль спічрайтингу й ораторства у міжнародній комунікації. Дипломатична риторика. Спічрайтинг в системі професійній діяльності дипломата.	Поточне опитування
3	Теоретичні основи підготовки публічного виступу. Закони риторики.	Важливість публічного мовлення у процесі впливу на громадськість. Публічний виступ як системне явище. Модель публічної комунікації. Поняттєво-категоріальний апарат сучасного красномовства, необхідність знань про закони риторики для підготовки публічного виступу.	Поточне опитування
4	Роди і види сучасного красномовства	Цільове призначення публічних виступів (інформування, реклама та	Поточне опитування
		маніпуляція). Різновиди красномовства (ділове, академічне, судове, політичне, дипломатичне, військове, рекламне, релігійне, суспільно-побутове) та їх основні ознаки.	

5	Культура і стиль мови ораторів	<p>Зміст понять «культура мови» та «культура мовлення», «стиль публічного виступу».</p> <p>Основні стилі красномовства.</p> <p>Загальні ознаки мовної культури оратора. Мовна норма. Важливість комунікативної професіограми промовця.</p> <p>Образність мови: поняття, зміст, роль, засоби створення образності (тропи, риторичні фігури, фразеологічні одиниці, крилаті слова, анаграма, наслідування, цитати, афоризми, прислів'я, мистецтво звукопису).</p>	Поточне опитування
6	Технології впливу в спічрайтингу. Спічрайтинг та медіа	<p>Взаємозв'язок спічрайтингу і медіа у процесі маніпулювання свідомістю аудиторії.</p> <p>Технології впливу та маніпуляції свідомістю слухачів під час виступу.</p> <p>Особливості використання спічрайтингу в роботі журналістів.</p> <p>Психолінгвістичні інструменти маніпуляції у ЗМІ через «фахові оцінки» спічрайтерів.</p>	Поточне опитування
7	Спічрайтер і промовець: взаєморозуміння і співпраця. Журналісти у спічрайтингу	<p>Предмет і завдання діяльності спічрайтера та оратора.</p> <p>Роль журналістів у спічрайтингу.</p> <p>Аспекти врахування спічрайтером фізіології ритора та її вплив на промову.</p> <p>Особливості зв'язку спічрайтера та оратора на рівні темпераменту, інтелекту, емоцій.</p>	Поточне опитування

8	Етапи підготовки публічного виступу	<p>Суть інвенції як розділу класичної риторики, в якому розробляється етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу.</p> <p>Особливості планування публічних виступів: шляхи виникнення задуму, процес і способи розробки ідеї та концепції.</p> <p>Конструювання меседжу промови: мотиви вибору теми, її новизна, конфлікт у темі; формулювання мети; добір інформації, робота з джерелами; інтереси лектора й аудиторії; робота над конспектом; складання плану</p> <p>Основні способи підготовки публічної промови: експромт (імпровізація); план-конспект; написання тексту, який потім повністю зачитується; заучування напам'ять.</p>	Поточне опитування
9	Алгоритм написання публічної промови	<p>Композиційна модель публічних промов: вступ, головна частина (пропозиція, поділ, виклад, аргументація, спростування), закінчення (узагальнення, спонування).</p> <p>Загальні принципи, що застосовуються при розробці структури публічної промови: стислості, компактності; послідовності; цілеспрямованості; нарощування зусилля; результативності.</p> <p>Основні конструкції викладу теми (розповідь, опис, пояснення, постановка питань, аргументація, спростування).</p> <p>Методи викладу матеріалу: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія.</p>	Поточне опитування
10	Виголошення публічної промови. Виразність мовлення оратора	<p>Необхідність підготовки до виголошення промови; поняття й категорії техніки мовлення ораторів.</p> <p>Етапи підготовки до виголошення виступу.</p>	Поточне опитування

		Можливості фізіологічного і фонаційного дихання. Характеристики голосу як інструменту оратора. Ознаки досконалого і недосконалого голосу. Причини вад голосу, їх усунення.	
11	Особистість оратора. Невербальні засоби риторичного впливу	Поняття про риторичний ідеал, його динамічний характер. Загальні вимоги до оратора. Роль психологічних характеристик риторів: пам'яті, мислення, уваги. Місце емоцій та волі у риторичному спілкуванні.	Поточне опитування
12	Оратор і аудиторія. Культура сприймання публічного виступу	Важливість взаємодії оратора й аудиторії в різних комунікативних ситуаціях. Основні ознаки аудиторії (соціально-демографічні, індивідуально-особистісні, соціально-психологічні, формально-ситуативні). Види взаємин оратора з аудиторією, способи їх встановлення в тексті промови і під час виступу. Мотиви діяльності аудиторії (матеріальних, духовних інтелектуальних, естетичних, моральних).	Поточне опитування
13	Прес-конференція як різновид спічрайтерської діяльності	Поняття прес-конференції як різновиду спічрайтерської діяльності. Етапи організації та проведення конференції, фактори, що визначають доцільність проведення прес-конференції.	Поточне опитування
14	Аналіз публічних виступів різних жанрів відомих ораторів минулого й сьогодення	4. Тенденції розвитку сучасного публічного мовлення з погляду національного та світового досвіду.	Поточне опитування

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Безпаленко А. Семантика слова у дзеркалі теорії множин: кола Ейлера. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 35. Том 1. С. 104–111.
2. Гордієнко О. А. Формування риторичної компетенції студентів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням засобами дидактичної гри. Наукові записки. Серія Психолого-педагогічні науки. 2023. № 3. С. 88–97.
3. Денищич Т. А. Формування риторичної компетентності в умовах дистанційної освіти. Могилянські читання 2023: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. П. Могили. 2023. С. 249–251.
4. Колінько М.В. Риторика для політологів: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Київ : ФОП Халіков Р.Х., 2022. 127 с.
5. Коробка О. В. Формування риторичної компетентності педагогів в умовах реформування освіти в Україні. Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук. 2023. Т. 1. С. 210–217.
6. Костусяк Н. М. Академічна риторика та письмо : методичні рекомендації. Луцьк: Надстир'я. 2022. 44 с.
7. Насильницька риторика в українському сегменті Telegram 2025. URL: <https://oporaua.org/viyna/nasil-nic-ka-ritorika-v-ukrayins-komu-segmenti-telegram-serpen-2025-kоротki-visnovki-25893>
8. Нікітіна А. В., Барилова Г. К., Кравченко М. В. Риторика : навчальний посібник. Старобільськ, 2021. 99 с. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8687/1/ritorika.pdf>
9. Спічрайтинг: навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів кафедри журналістики) / Укл. Толочко Н. В. Ужгород, 2023. 36 с.
10. Теслюк В. М. Основи красномовства: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 282 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12642-1.pdf>
11. English and American Studies: scientific collection. Anisimova A. Associate Professor (Ed.) Dnipro: LIRA, 2025. Issue 22. 160 p. URL: <https://anglistika.dp.ua/index.php/AA/issue/view/19/2025-CP>
12. Smith J. Speechwriting Strategies in Modern Political Communication. Journal of Political Communication, 2022. URL: <https://hybridsproject.eu/wp-content/uploads/2025/02/D2.2-Technical-report-on-the-state-of-the-art-on-NLP-applied-to-discourse-analysis.pdf>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перекладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перекладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Спічрайтинг та риторика» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих на практичних заняттях	Підсумкова робота, яка охоплює теми 1-7 і передбачає написання 2 теоретичних питань (кожне	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих на практичних заняттях	Підсумкова робота, яка охоплює теми 8-14 і передбачає написання 2 теоретичних питань (кожне	Тренінг оцінюється за 100 бальною шкалою. 1. Написання та захист індивідуального завдання = 80 балів.	Оцінювання самостійної роботи здійснюється за 100 бальною шкалою. Визначається
(кожен здобувач має отримати не менше 6 оцінок). Оцінювання на практичних заняттях здійснюється за 100 бальною шкалою.	питання – 50 балів).	(кожен здобувач має отримати не менше 5 оцінок). Оцінювання на практичних заняттях здійснюється за 100 бальною шкалою.	питання – 50 балів).	2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	як середнє арифметичне з оцінок за тестування із самостійної роботи.

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90–100	Відмінно
B	85–89	дуже добре
C	75–84	Добре
D	65–74	Задовільно
E	60–64	Достатньо
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом